

วัดสมุหประดิษฐาราม

ในรัชสมัยรัชกาลที่ 4 แม่น้ำป่าสัก เป็นเส้นทางสำหรับ เสด็จทางชลมารคอยู่เสมอ สำหรับการไปนมัสการรอยพระพุทธรูปซึ่งสมัยนั้นยังไม่มีประตูน้ำท่าหลวง ในฤดูแล้ง น้ำในแม่น้ำป่าสัก บางช่วงจะแห้ง เช่น ครั้งหนึ่งกระบวนเสด็จมาติดเกยที่หน้าวัดสมุหประดิษฐาราม (ที่ครั้งนั้นยังไม่มีวัด) และขณะที่คอยราษฎรและข้าราชการช่วยโยกร่องน้ำเพื่อช่วยเรือ อยู่นั้น เจ้าพระยานิกรบดินทร์ มหินทรมหากัลยาณมิตร (โต, ต้นตระกูลกัลยาณมิตร) สมุหนายก ผู้ตามเสด็จฯ ได้เดินขึ้นฝั่ง เที้ยวสถานที่ต่างๆ ได้พบวัดไผ่จ้อ ก่อจึงกราบบังคมทูล พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จะบูรณะและสร้างวัดไผ่จ้อก่อขึ้นใหม่ เมื่อได้รับ พระบรมราชานุญาตแล้ว จึงย้ายวัดไผ่จ้อก่อมาสร้าง ณ ที่ "วัดสมุหประดิษฐาราม" ตามนามตำแหน่งของ เจ้าพระยานิกรบดินทร์ และสถาปนาเป็น พระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ

สมัยก่อน บรรดาข้าราชการเมืองสระบุรี จะมาประชุมกระทำพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาประจำปีกันที่วัดนี้ พ.ศ. 2451 ได้ตั้งโรงเรียนแห่งแรกในจังหวัดสระบุรีขึ้นที่วัดนี้ ระหว่าง พ.ศ. 2458-2492 ที่วัดพระศรีวิสุทธิดิลก (โต) เป็นเจ้าอาวาสวัดนี้ได้จัดการศึกษาเจริญมาก พ.ศ. 2470 ท่านได้สร้างโรงเรียนปริยัติธรรมขึ้นหนึ่งหลัง

เมื่อ พ.ศ. 2443 พระยาพิชัยณรงค์สงคราม (เจ้าเมืองสระบุรี) ได้ให้ช่างเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถ เป็นภาพที่งดงามมาก มีทั้งเรื่องชาดก วิถีชาวบ้านในยุคสมัยนั้น (ชาวไทยวน ในอ.เสาให้ จ.สระบุรี) สำหรับพระประธานในพระอุโบสถไม่มีพระนาม เป็นพระหล่อลงรักปิดทอง ปางมารวิชัย ศิลปะสุโขทัย สวยงาม พระพักตร์ได้สัดส่วนกลมกลึง พุทธลักษณะประทับใจผู้มาสักการะเป็นอันมาก

[คัดจากหนังสือที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพพระครูโกศลวิหารกิจ](#)
เขียนโดย อ.พิเนตร น้อยพุทธา

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม

สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสระบุรี
ศาลากลางจังหวัดสระบุรี ชั้น 4
อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี 18000 Tel.0-3631-3433
webmaster :: nipon_j@prd.go.th
ติดต่อ :: prsaraburi@prd.go.th